

VAN SINT-JAN TOT SJEKLADEBOL

DEN BOSCH

Den Bosch, of 's-Hertogenbosch zoals de inwoners liever zeggen, heeft allure. Grote musea, een nog grotere kathedraal en een hippe 'bel-engel'. En, zoals je mag verwachten in Brabant: een rijke bourgondische keuken.

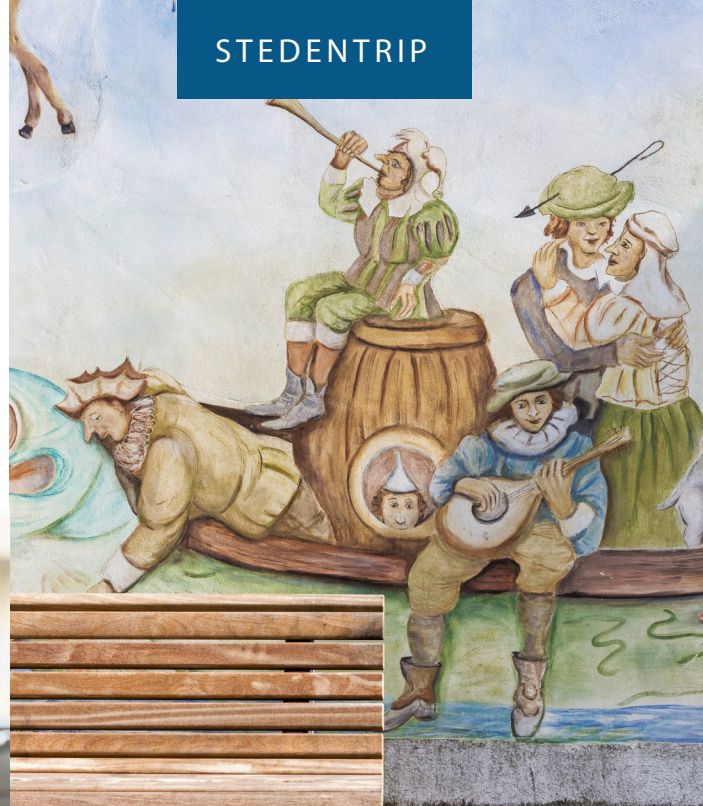

Uilenburg is een van de populairste wijken van de binnenstad

Robbies

Je bent het Centraal Station nog maar net uit of je stuit al op de place to be voor dé lekkernij van de stad: de Bossche bol van banketbakkerij Jan de Groot. Deze bollen – gevuld met slagroom en gegluurd met gesmolten chocolade-fondant – reizen met veel bezoekers terug naar huis, zodat men ook daar nog even in de sfeer van de stad blijft. Vijf minuten wandelen later sta je vervolgens in een van de populairste wijken van de binnenstad: Uilenburg. Een levendige buurt met smalle, autovrije straten met kinderkopjes, winkels, monumentale panden (die vanaf 1975 prachtig zijn gerestaureerd) en terrassen. Zelfs nu het wat kouder is, zijn die gevuld met Bosschenaren en dagjesmensen, die zich comfortabel onder de warmtelampen hebben genesteld. Vanaf veel van de plekken heb je mooi zicht op

Trudy Kuipers

Trudy Kuipers is gepensioneerd en werkt als gids bij Kring Vrienden van 's-Hertogenbosch. Ze weet alles over de historie van de stad en kent Den Bosch op haar duimpje. 'In een stadswal aan de Dommel is onlangs brasserie-restaurant Het Bolwerk geopend. Afgelopen zomer heb ik regelmatig op hun terras aan het water gezeten. Ik lunch hier soms met mijn kleindochters en dan kijken we naar de langsvarende boten.'

de niet te missen Binnendieze, de 3,5 kilometer lange rivier die deels onder de stad doorgaat. In tegenstelling tot de Amsterdamse grachten stroomt dit water achter de huizen langs. Het stamt al uit de middeleeuwen en werd destijds gebruikt voor ongeveer alles: hier werd in gewassen, afval gestort en uit gedronken. Maar ook het riool kwam erin uit. Herinneringen daaraan zijn te zien vanaf enkele van de bruggen die de Binnendieze overspannen. Aan de achterkant van sommige huizen staan namelijk nog houten hokjes die de

Floor & Trudy

Bosschenaren ook wel 'plonsplees' noemen, omdat ze dienstdeden als toilet. Op de Hinthamerstraat, ter hoogte van nummer 147, heb je uitzicht op een van deze markante hokjes. Wegens aanleg van een rioolstelsel begon de gemeente van 1923 tot 1962 met het dempen van de Binnendieze, maar in 1972 verzetten de Bosschenaren zich daartegen, en met succes. Het vaarwater werd een beschermd stadsgebied en is vandaag de dag een van de trekpleisters van de stad.

Vogels van origami

Niet alleen de Binnendieze verwijst naar vroegere tijden. Het stratenpatroon van 's-Hertogenbosch stamt uit de middeleeuwen en het wemelt van de kleine straatjes vol verrassende winkeltjes. We laten de grote winkelstraten dan ook voor wat ze zijn en gaan op verkenning in de wirwar van zijstraatjes. Op de kruising van de Postelstraat en de Snellestraat vind je NomNom. En

Daantje Brevé eigenaar van conceptstore vanDaan: 'Soms trakteer ik mezelf op een yoghurt met fruit van de Yoghurt Barn. Heerlijk! Na het werk sluit ik de dag graag af met een goed glas wijn bij Eetbar DIT op de Snellestraat.'

Mariapaviljoen

'nomnom' it is! Hier zijn enkele aanraders boerenbrood met pompoenhumus en een paella Española met kip, chorizo, saffraan en verse vis. Vanaf het terras kijk je zo op een stukje van het ondergrondse gangenstelsel van de Binnendieze. Bij miniwarenhuis OAK vind je mooie kleding en woonaccessoires. Eigenaresse Marieke kleedt haar etalage om de paar maanden aan met andere vogels van origami, die ze zelf vouwt. Daar om de hoek zit conceptstore vanDaan. Eigenaresse Daantje Brevé: 'Ik wilde altijd al een eigen winkel openen. Nu verkoop ik mooie Scandinavische merken zoals Ferm Living, House Doctor en Hay.' In de stoer ingerichte zaak van M'EAT Bar & Grill, aan de overkant van de straat, is een Green Egg-barbecue een van de belangrijkste keukengereedschappen. De kaart biedt naast vlees, vis

Mariapaviljoen

en vegetarische gerechten de beroemde Brabantse worstenbroodjes. Verderop zit Eetbar DIT, een begrip in Den Bosch vanwege het interieur en de originele gerechten. Voor het interieurontwerp tekende Studio Boot uit Den Bosch. De ontwerpstudio opende onlangs zelf Restaurant van Aken in een oude fabriek iets uit het centrum. Met een OV-fiets een ritje van nog geen vijf minuten vanaf het station en de moeite waard om toch even mee te pikken!

Museumkwartier

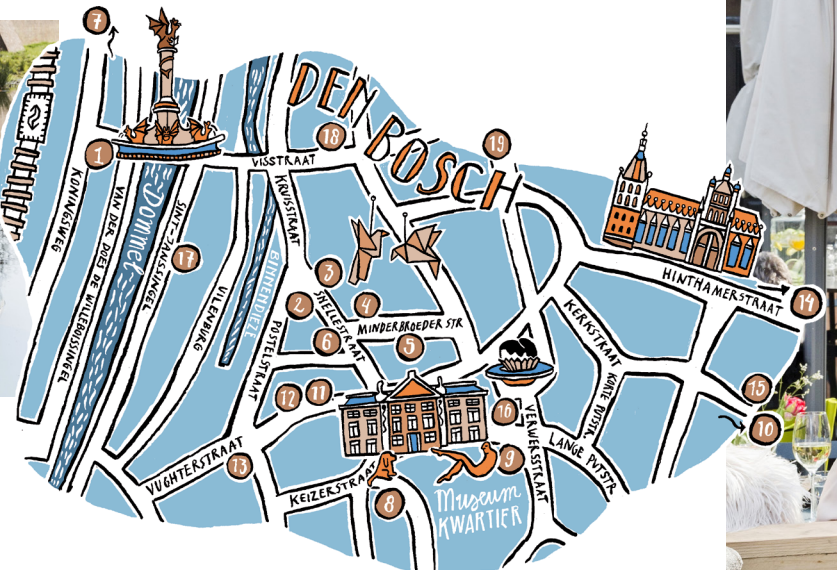
Verlaat de straatjes van weleer voor wat kunst en cultuur in het Museumkwartier. Hier combineren twee vooraanstaande musea – gehuisvest in panden uit de achttiende tot begin 21^e eeuw en verbonden door een binnentuin – oud en nieuw. Hedendaagse kunst en design zijn te zien in het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch, terwijl het in Het Noordbrabants Museum draait om kunst, geschiedenis en cultuur van

Eetbar DIT

Noord-Brabant. Het gebouw van dit laatste museum kent een rijke geschiedenis en was vroeger onder meer een nonnenklooster. De oorspronkelijke kapel met glas-in-loodramen is nog deels te zien, en waar nonnen vroeger naar binnen schuifelden, trouwen stelletjes nu onder kroonluchters aan het originele bewerkte plafond. Verderop in de Verwersstraat vind je unieke cadeauwinkels, galleries en bourgondisch warenhuis Robbies, dat sinds een jaar zijn deuren heeft geopend in een voormalig bankgebouw. Het is een mooie winkel met kleding, woonaccessoires, vintage meubels en een schitterend grandcafé van in totaal bijna 1000 vierkante meter. Mocht je de Bossche bol 's ochtends hebben overgeslagen, dan krijg je hier een herkansing! ▶

Hedendaagse kunst en design is te zien in het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch

- 1 Banketbakkerij Jan de Groot, Stationsweg 24
- 2 NomNom, Postelstraat 79
- 3 OAK, Snellestraat 45
- 4 vanDaan, Minderbroedersstraat 23
- 5 M'EAT Bar & Grill, Minderbroedersstraat 22
- 6 Eetbar DIT, Snellestraat 24-26
- 7 Restaurant van Aken, Tramkade 24
- 8 Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch, De Mortel 4
- 9 Het Noordbrabants Museum, Verwersstraat 41
- 10 Jheronimus Bosch Art Center, Jeroen Boschplein 2

- 11 Webshops Only, Vughterstraat 47
- 12 Boergondisch, Vughterstraat 59
- 13 Daily Poetry, Vughterstraat 72
- 14 De Broodspecialist, Hinthamerstraat 89
- 15 St.-Janskathedraal, Torenstraat 16
- 16 Robbies, Verwersstraat 33
- 17 Het Bolwerk, Sint-Janssingel 25
- 18 Yoghurt Barn, Orthenstraat 5-7
- 19 Mariapaviljoen, Burg. Loeffplein 70

Agenda

3 DECEMBER
T/M 2 MAART

T/m 10 december is elke donderdag, vrijdag en zaterdag de gratis Bosch by Night Lichtshow te zien op de Markt. Levensgrote projecties op historische gevels vertellen het levensverhaal van Jheronimus Bosch. bosch500.nl

Op het industriële terrein van De Mengfabriek in de buurt van het station vindt op 3 en 4 december de Neighbourfood Market plaats. Als je van goed en ambachtelijk eten houdt en van lekker snuffelen tussen tweedehands curiosa, zit je hier goed. neighbourfood.nl/market

Tot 2 maart 2017 kun je van woensdag tot en met zondag een workshop Bossche bollen maken volgen bij Bakkerij Royal. In ongeveer 1,5 uur leer je meer over de historie, de kenmerkende chocoladefondant en hoe je de soezen van een dikke laag chocolade voorziet. Het eindresultaat mag je direct opeten! Wil je liever weten hoe je een Brabants worstenbroodje maakt? Dat kan ook! bakkerijroyal.nl

TEKST: FLOOR ROELVINK, FOTOGRAFIE: MARGRIET HOEKSTRA, OVERIG BEELD: ANJANA DREAMTIME, MET DANK AAN KRING VRIENDEN VAN 'S-HERTOGENBOSCH, ILLUSTRATIE: FLOOR RIEDER

Het Brabantse land

Vlak bij het Museumkwartier ligt de Vughterstraat, weer zo'n fijne straat waar je goed kunt shoppen. Bij Webshops Only bijvoorbeeld, een fysieke winkel die producten verkoopt van circa vijftig webshops. Iets verder zit Boergondisch, waar je streekproducten koopt en terecht kunt voor een hapje en een drankje, vaak bereid met producten uit het Brabantse land, maar ook uit exotische streken. Eigenaresse Marloes van Steen: 'Favoriet onder onze klanten is een wrap op basis van spinazie met Marokkaans gekruide kip, komkommer, tomaat, mais, rucola en heksenkaas.' Bij conceptstore Daily Poetry verkopen ze mooie - uiteenlopende -

producten van Lieland, Sessun en Atelier Sukha. Je kunt hier slagen voor een hippe regenjas, maar ook voor huiskamerplanten.

Koperen zwaan

Slingerend door het oude centrum van de stad, loop je vervolgens in een klein kwartiertje naar het Jheronimus Bosch Art Center, waar alle replica's van de wereldberoemde schilder te zien zijn. Ga vooral ook even met de lift omhoog, want vanaf de toren in het gebouw heb je een mooi uitzicht op de stad en de Sint-Janskathedraal. Als je over de Hinthamerstraat terugloopt richting het centrum, kijk dan even naar boven bij nummer 94. Een koperen zwaan boven op de neogotische voorgevel

verklapt al een beetje wat erachter schuilgaat. Hier is het Museum Zwanenbroedershuis van de Illustre Lieve Vrouwe Broederschap gevestigd. In vroegere eeuwen hield de broederschap zich vooral bezig met het vereren van Maria, wat gepaard ging met populaire processies. Na deze processies werd voor de Zwanenbroeders een uitgebreide maaltijd geserveerd waarbij één keer in het jaar twee of meer zwanen op het menu stonden. Loop vanaf hier een klein stukje door naar De Broodspecialist. De bakkerij is in 2007 uitgeroepen tot het mooiste monumentale pand van Brabant, wat onder meer te danken is aan een bijzonder tegeltableau uit 1903 achter de broden op de muur.

NS-station 's-Hertogenbosch is rechtstreeks te bereiken vanuit steden als Utrecht Centraal, Arnhem Centraal, Amsterdam Centraal en Maastricht.

Op NS-station 's-Hertogenbosch is een OV-fiets te huur. ov-fiets.nl

Ut Engelke van de Sint-Jan

Om de hoek bij de bakkerij is de statige Sint-Janskathedraal niet te missen. De enorme kathedraal imponeert door zijn omvang en enorme rijkdom aan beeldhouwwerken. Bij de ingang aan de kant van het plein de Parade kun je nog origineel gotisch beeldhouwwerk uit 1500 zien. Een bijzondere verschijning valt op tussen de veertien oorspronkelijke engelen aan deze zijde van de kerk: Ut Engelke prijkt hier sinds 2011 op een van de pilaren. Deze 'bel-engel' heeft een eigen telefoonnummer en geeft volgens de kerk je boodschap aan de hemel door. Het geld dat hiermee wordt opgehaald, komt ten goede aan de restauratie van de kathedraal. Ut Engelke brengt je met zijn hedendaagse opdracht weer naar de tegenwoordige tijd. Roept de trein? Kijk bij het omhooggaan op de roltrap van het stationsgebouw dan nog even links naar beneden waar een dichtregel van Jan van Sleuwen het beton siert: 'Al reizend ervaart men het leven vreemder: overal anders overal eender.' Een mooie zin om over na te denken, wanneer je met de trein weer huiswaarts keert. ●

spoorvoordeel

- Ontdek samen Den Bosch! Koop een **NS Meereiskaart voor slechts € 8,95.**
- Sluit het Boschjaar af met een Jheronimus Bosch-winterwandeling. **Nu maar € 15,-.**
- Maak tijdens je citytrip een stop bij Zoetelief. Je krijgt daar nu **40% korting** op patisserie en warme dranken.
- Blijf slapen! **25% korting op een nachtje** bij Golden Tulip Hotel Central.
- Proef van al het lekkers dat Boergondisch maakt: **50% korting op een lunchproeverij.**
- Yoghurt Barn trakteert: **2^e yoghurt en warme drank gratis.**

Kijk in het voordeelboekje